

*Shared Experience /
Споделен опит*

МЕТОДИЧЕСКОТО ОБЕДИНЕНИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЗА ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ НА ДЕЦАТА ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

Анета Петрова, Яница Бочева
ЦДГ „Незабравка“ – гр. Бяла Слатина

Резюме. Още в предучилищна възраст децата може и трябва да получат граждански знания, граждански умения и навици, граждански добродетели и черти на характера. Създаденото методическо обединение в ЦДГ „Незабравка“ има за цел: изграждане на позитивна образователна среда, в която децата да получат начални познания по гражданско образование чрез повишаване на теоретико-методическата подготовка на педагозите при използване на богат набор от методи, форми, средства, интерактивни техники и технологии. Тя се реализира с пълноценното партньорство на родителите.

Keywords: civic education, positive educational environment, methodological grouping

Най-разпространеното определение за гражданското образование е, че то е политическа социализация на подрастващите. Тъй като в детството се формира първообразът на света и очовечаването на индивида, именно гражданското образование се превръща в предизвикателство за родители, учители и деца, а детската градина е стратегическият център на неговата реализация. Още в предучилищна възраст децата може и трябва да получат граждански знания, граждански умения и навици, граждански добродетели и черти на характера.

Дълбоко убедени в смисъла на тази концепция, шест учителки от ЦДГ „Незабравка“ създадохме методическо обединение, чиято цел е: изграждане на позитивна образователна среда, в която децата да получат начални познания по гражданско образование чрез повишаване на теоретико-методическата подготовка на педагозите при използване на богат набор от методи, форми, средства, интерактивни техники и технологии.

Особено старателно изготвихме библиографската справка. Проблемите дойдоха от факта, че от една страна, литературните източници са сравнително малко, а от друга – трябваше да направим преценка на всяка авторова гледна точка и позиция (доколко може да я адаптираме към условията на детската

градина и в каква степен е практически приложима). Още по-трудно, след разгорещени дебати, съставихме годишния план на методическото обединение. При голям интерес протече организираният тренинг на тема „Форми на педагогическо взаимодействие с родителите“ (съгласно плана). И тъй като темата е особено актуална, с богато съдържание и представлява професионален интерес, тя беше допълнително разгледана, след разработване в следните аспекти:

1. Педагогически технологии за взаимодействие с родители в условията на мултикултурна среда.

2. Ситуационна форма за работа с родителите на тема „Как да разговаряме с децата? Как да разбираме децата?“.

Мотивите да се включим по-активно в дискусията:

1. Качественото възпитание и образование (в т.ч. гражданско) не могат да се реализират без пълноценно партньорство с родителите.

2. Видът и съставът на група „Пчеличка“, която е изключително динамична, своеобразна група със сто лица.

За целта направихме проучване, което установи:

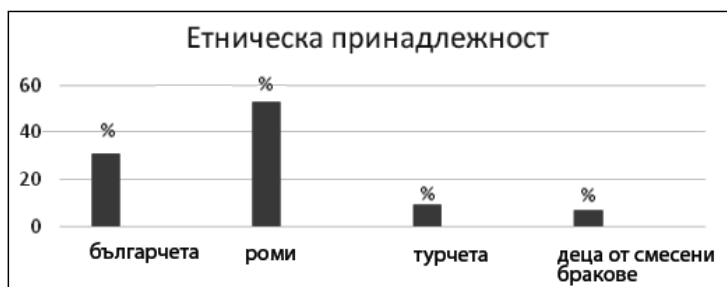
Имайки предвид, че семейният статус подсказва доминиращия тип възпитание, направихме „пътуваща“ папка с подбрана педагогическа литература, съвети от учителките, идеи за свободното време на родителите. Последва среща, на която заедно с тях решавахме казуси („Познавате ли своето дете“, „Алтруист ли сте“), анализирахме ситуации от реалния живот на децата. Чрез изказаното родителско отношение към поставения казус лесно може да се прецени педагогическата култура на всеки участник, неговите пропуски и грешки. А оттам и педагозите да постигнат конкретност и своевременност в

работата по педагогическата просвета на родителите. За съжаление, на финала се разкри тревожната картина на непълноценното общуване в семейството, като причините варират от служебна заетост и преумора на родителите до конфликтност на семейната среда и наследствено труден характер на самото дете. Тъй като социалната неграмотност затваря възможностите за удовлетворяване на потребността от общуване, тя постепенно води до отдалечаване, изолация, емоционален дискомфорт у детето. Трудно е да се градят черти на граждански характер у 5 – 6-годишния човек (отговорност, търпение, състрадание, щедрост), когато в социалната компетентност на възрастните липсва хармония между личната независимост и социалната отговорност.

За да довършим картината на общуването дете – семейство – детска градина, от методите за групова психотерапия избрахме за децата пантомимата, като им предложихме да изиграят „Баща ми“, „Моята майка“, „Какъв съм аз“. В резултат се роди идеята за постер „Само за смелчаци“, на който се споделя личен опит, предлагат се иновативни техники за справяне с агресивни или хиперактивни деца. Започнахме работа и с по-малки групи от родители, като им предложихме две образователни технологии – „Умното малцинство“ и „Искуството на компромиса“. Дискусиите бяха по посока на: необходим ли е компромис, какво би се случило, ако не се постигне този компромис; как се действа в екстремални условия?

Животът на много от нашите деца се затваря в пространството между детската градина и семейството. В него те защитават своите права и осъзнават задълженията си. Изхождайки от общата ни преподавателска философия, според която учителската професия не е просто работа, а призвание, ние избрахме за главен център на нашето професионално портфолио изграждане на позитивна образователна среда за гражданско образование на децата от смесена група. Предпоставките за този избор бяха:

1. Възрастов диапазон (2 г. 6 м. – 6 г. 8 м).
2. Етническа принадлежност.

Както във всяко мултикултурно общество и при нас не липсват конфликти. В един случай наши помощници са хуморът и шегата, в друг – ласката и

добрата дума, в трети – спокойствие и строгост, в четвърти – съвет, в пети – молба и напомняне... Това съвсем не е целият арсенал от въздействия, с който разполагаме. Наред с арт терапията във всичките ѝ форми – музика, танц, изобразително изкуство, все по-често и с голям успех използваме детската театрализирана игра, защото, влизайки в роля, детето се учи на доброта, човечност, емпатийност. Уроците, получени в детството, се усвояват от човека за цял живот. Именно това е и една от целите на гражданското образование – подготовка за ефективно социално общуване в неговите три взаимосвързани страни (комуникативна, интерактивна, перцептивна).

Наред с даването на знания ние си поставихме две конкретни задачи:

1. Емоционално-волево и социално развитие на децата по посока на: а) организираност и настойчивост; б) готовност за преодоляване на трудности; в) общуване; г) социална активност.

2. Преодоляване на социалната изолация и подобряване на самостоятелността на децата със здравословни проблеми.

За реализирането им особено допринесоха интерактивните игри „Прегръдка за приятел“, „Добри ръце“, „Слепец и водач“, като последното е упражнение за доверие. Голямата разлика във възрастовия диапазон наложи изработването на правила. Те допринасят за по-добра самоорганизация и преодоляване на конфликтите в групата. Чрез рисунките на децата правилата станаха достъпни и разбираеми за всички. Суперважното правило „Приятел в нужда се познава“ и трудното правило „Бъди търпелив“ са само малка част от тях, но доказват голямата крачка към гражданското образование и възпитание на децата. Те са неотменима част от нашето всекидневие, но не тежат и не отегчават, а са тясно свързани с детските права. Много се радвахме, когато на проведената открита педагогическа ситуация „Моят малък-голям град Бяла Слатина“ гледахме как българчета и ромчета заедно „строят“ ЦДГ „Незабравка“ на Луната, как турчетата и приемни деца разказват легенди и предания за родния ни град. Естествен финал на цялата подготовка за седмицата на толерантността стана изработването на постер „Ние сме толерантни, защото... А, вие?“.

Колкото и да говорим за права, задължения, граждански добродетели и черти на характера, неизбежно ще стигнем до неразривната връзка между даването на знания чрез трудова дейност за формиране на граждански умения и навици. Тази трудова дейност задължително трябва да бъде ориентирана към опазване на общия ни дом – Земята, защото крачката от екология на природата до екология на духа е съставна част на гражданското образование и поведение. Водени от тази идея и след консултация с раздел „Полезна педагогическа информация“ от нашето професионално портфолио, в историята на детската градина се въведе още една традиция – деца и родители заедно да засаждат вълшебното „Дърво на мечтите“. С огромно вълнение малчуганите му пошепнаха своите желания, а родителите искрено го помолиха да ги за-

криля и сбъдва мечтите им. Така отново се докоснахме до доброто, усвоихме още един урок на майката Природа – радостта от откритието. По инициатива на 5 – 7-годишните деца от групата въведохме екологични знаци в занималнята – малко шеговити, доста наивни, но задължително спазвани от всички. Например:

1. Забранителни знаци (червен цвят) – „Не късай цветята – не стават за салата!“;

2. Задължителни знаци (жълт цвят) – „Проветрявай редовно, за да живееш здравословно!“.

3. Напомнящи знаци (зелен цвят) – „Книжките се страхуват от груби ръчички – пази ги като своите очички!“.

Те дават възможност за превръщане на знанията в отношение и поведение, изграждане на ценностна ориентация към екологичните проблеми.

За възрастните (учители, родители, помощен персонал) се създадоха две нови рубрики, превърнали се впоследствие в постоянно действащи: „Ако не знаете – научете. Ако сте забравили – припомнете“ и „Поуки от стари несполуки“, а за децата – нова инициатива „Работете ръчички за радост на всички“.

За да бъдат обаче резултатите успешни, а грешките – минимални, всяка наша идея проверяваме в творческата лаборатория, условно наречена „Методическо обединение“. Вярно е, че понякога променяме обсъжданите теми, но нали планът не е константа. Истина е, че и графикът на работните срещи е динамичен, че формите и методите, които използваме, също не са строго фиксирани. По-важно е да стигнем до консенсус, не забравяйки главната цел: изграждане на позитивна среда за гражданско образование на децата от предучилищна възраст. Затова почти всяко работно съвещание завършваме с „Дърво на комуникацията“ – най-надеждното и безкомпромисно интерактивно средство за оценка на ефективността от работата ни. Затова всички учители са включени в проект за краткосрочно и дългосрочно обучение. Затова децата от нашата смесена, разновъзрастова, разноетническа „Група със сто лица“ имат самочувствието на български и европейски граждани.

БЕЛЕЖКИ

1. Сп. „Дошкольное воспитание“ 8/84 – „Воспитать его так, чтобы он был счастлив“.

ЛИТЕРАТУРА

Балкански, П., Захариев, З. (1998). *Въведение в гражданското образование*. София: ИК „Ласка“.

METHODOLOGICAL UNION IN KINDERGARTEN FOR THE CIVIC EDUCATION OF CHILDREN FROM PRESCHOOL AGE

Abstract. Even preschool children can and should receive civic knowledge, civic skills and habits, civic virtues and character traits. The established methodological unification in Kindergarten “Forget-me-not” aims at: creating a positive learning environment in which children can achieve a basic knowledge of civic education by increasing the theoretical and methodological training of teachers, using a wide range of methods, forms and means, interactive techniques and technologies. It is implemented with the full partnership of parents.

✉ **Mrs. Aneta Petrova**
Mrs. Yanitza Botcheva
Kindergarten “Nezabravka”
Byala Slatina, Bulgaria
E-mail: iani_j@mail.bg